

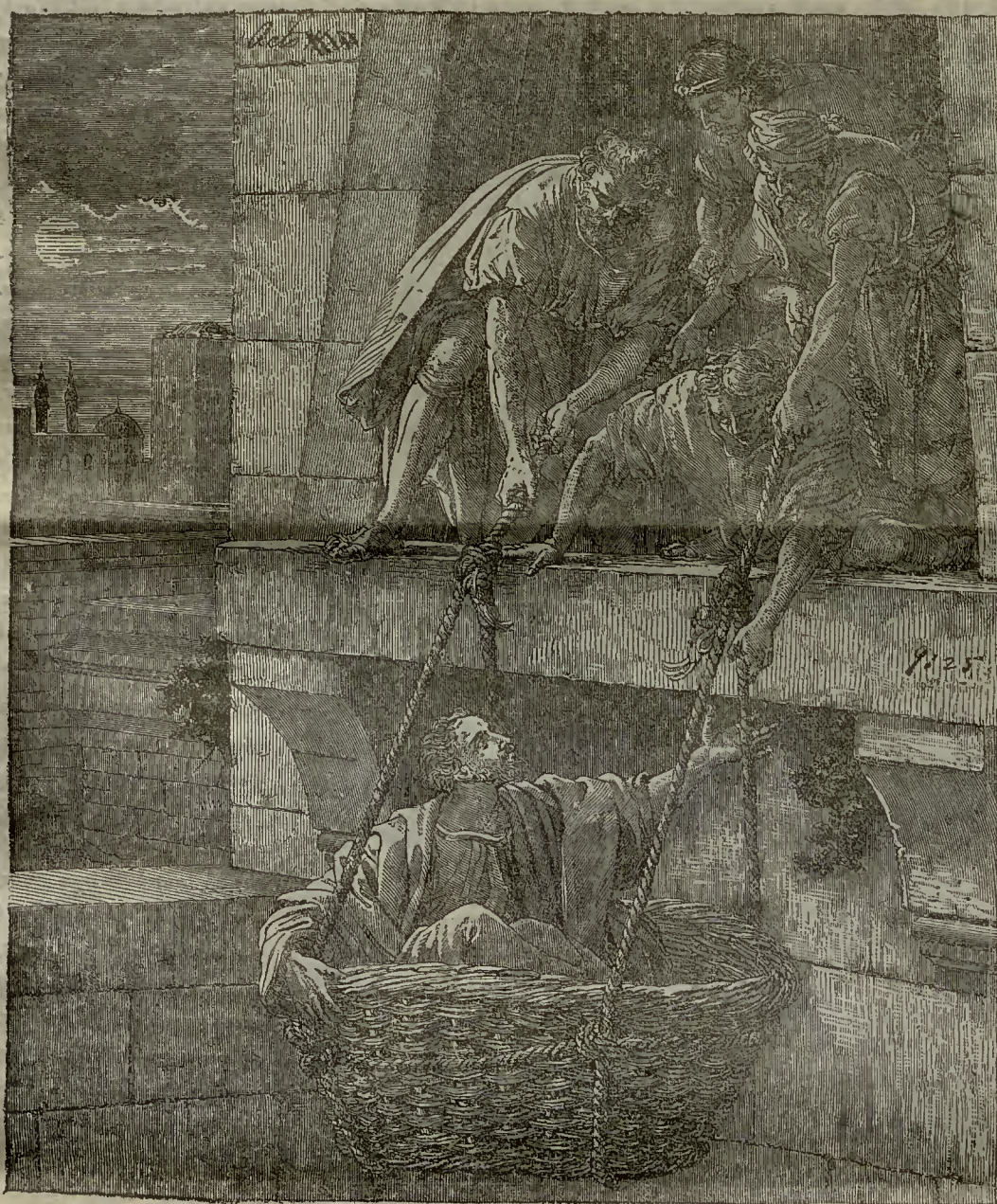

“ԹՈՂ ՏՈՒՔԻ ՄԱՆԻ ՏՂՈՅԸ ՈՐ ԻՆՏԻ ԳԱՆ.” ԴՈՒԿ. ԺԸ. 16:

ՀԱՏՈՐ ԻԷ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 1, 1898

ԹԻԻ 7.

ցելելու իր ծննդեան երկիրը, Սիլեզիա: Ճամբորդութիւնը շատ վտանգաւոր էր և իր տարիքին նայելով մեծ գործ մը: Ճամբան Ղեհաստանի մոլթ անտառներուն մէջէն կ'անցնէր: Իրիկուն մը, մինչդեռ գիշերը հանդէս լու տեղ մը կը վնասուէր, յանկարծ զինուած մարդիկ, ոմանք ձիով և ոմանք ոտքի վրայ, բոլորաբար առին: Լուսնին լոյսին մէջ դանակները և սուրերը կը փայլէին, և ծերունին հասկացաւ թէ խուսմբ մը աւաղակներու ձեռք ինկած էր: Սաստիկ վախացած և շուարած՝ ձիէն վար իջաւ և բոլոր ունեցածը տուաւ, այսինքն արծաթ դրամով լեցուն քսակ մը, վզի ոսկի շղթան, զլխարկին վրայի ոսկի ժանեակը (տանթէլա), մատին մատնին և գրպանի աղօթագիրքը որ արծաթ կոճակ մը ունէր: Երբ այս ամէնը և իր ձին ալ առին, ֆանթ աղաչեց որ իր կեանքը չնորհէն իրեն: “Բոլոր ունեցածդ տուի՛ր,” հարցուց աւաղակապետը: “Բոլորը,” պատասխանեց ծերունին: Ստոր վրայ թող տուին որ ճամբան շարունակէ:

Ձինքը ողջ թողելնուն համար ուրախացած, մարդը արտօրնօք կը քալէր, բայց մինչ աւաղակներէն բաւական հեռացած էր և այլ ևս չէր տեսներ զանոնք, ձեռքը կարծր առարկայի մը դպաւ վերարկուին խծիպին մէջ: Սիրտը ուրախութեամբ բաբախեց: Սյս կարծր առարկան իր ոսկիի քսակն էր որ ապահովութեան համար վերարկուին աստառին մէջ կարուած էր: Վախցած ու շուարած ըլլալով մոռցած էր աւաղակներուն տալը: Հիմա ստիպուած պիտի չըլ-

Դարձեալ մեր ընթերցողներուն առջև կը դնենք պատկեր մը որ Գործք Սուրբերոյ գիրքին մէջէն տեսարան մը կը ներկայացնէ: Կը խնդրենք որ աղաքները իրենք գտնեն այդ տեղը:

— 333 —

ՃԵՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Սմանէն ազդու քարոզներէն մին խօսեցաւ մարդ մը երբ բնաւ քա-

րողելու միտք չունէր: Քանի մը բառ խօսեցաւ, բայց այդ քանի մը բառը վախով և դողով ըսաւ: “Քարոզը” աւելի գործքով էր քան խօսքով, բայց ճիշտ նպատակին դարկաւ: Յովհաննէս ֆանթ, աստուած ծախանութեան դասատու մը փրատքով քաղաքին մէջ, ծեր մարդ մըն էր որ օր մը պատեհութիւն գտաւ այ-

լար մուրալով ճամբու ստակ հաւաքելու: Արդեօք նախանձամբութիւն մըն էր այս: Այս բարեբաղդութեան համար չնորհակալ ըլլալու վրայ էր երբ յիշեց թէ ի՞նչ ըսած էր աւաղակապետին: Ճշմարտը չէր խօսած մարդուն և պարտէր շիտկել իր սխալը: Հանգիստը և ապահովութիւնը մոռցաւ և ետ դարձաւ ծերունին: Յուզումէն և վախէն դողալով դարձեալ աւաղակներու խումբին հասաւ: «Ձեզի ճշմարտը չխօսեցայ», ըսաւ խոնարհութեամբ, «ներեցէք դիտմամբ չըրի: Այնչափ վախցած էի որ չկրցի խօսիլ»: Այս ըսելով փայլուն ոսկիները անոնց երկնցուց: Չէր խորհեր թէ իր անմեղութիւնը և խոնարհութիւնը այդչար մարդոց կը սորվեցնէր շատ պերճախօս դաս մը որուն նմանը լսած չէին: Ասիկա իրենց սրտին աղդեց և եթէ չապախարեցին՝ դո՛ւնէ ամէցան: Ծերունին ապշած տեսաւ որ ոսկին չառին: Յետոյ աւանդմէ մէկը ըսաւ կը ետ բերաւ մարդուն տուաւ, ուրիշ մը աղօթադիրքը ետ բերաւ, մինչդեռ ուրիշ մըն ալ ձին քովը բերաւ և օգնեց իրեն որ հեծնայ: Ետքը ամէնքը մէկէն աղաչեցին որ զիրենք օրհնէ և կայնած անոր ետեւէն կը նայէին երբ կամաց կամաց կը հեռանար ծերունին: Բարիկն չարին վրայ տարած յաղթանակն էր այս: Յովհաննէս Բանթ միայն անկեղծ և հաւատարիմ հետեւող մըն էր Անոր որուն համար ճշմարտութիւնը բնութիւն էր, և ուղղութիւնը Անոր սրտին կեանքն էր:

— 333 —

ԲՈՒՆԿԸ ԵՒ ԴԱՐՆԱՅԻՐ ԽՄՈՂԸ

Երկրագործ մը համբաւաւոր բժիշկի մը գնաց ինքզինք ցուցնելու՝ ցաւի և անհանգստութեան համար, և հետեւեալ

եալ խօսակցութիւնը եղաւ անոնց մէջ: Բժիշկը. «Ի՞նչ կը խմէք նախաճաշի ժամանակ»: Երկրագործը. «Գարեջուր» (պիրա): «Ո՞րչափ կը խմէք»: «Մէկ քաշ»: «Ո՞րչափ կէսօրուան ճաշի ժամանակ»: «Կէս քաշ»: «Մեկողին երթալէ առաջ ալ կը խմէք»: «Այո, մէկ ու կէս քաշ, պառկել երթալէ առաջ»: Բժիշկը դուռը բացաւ և երկրագործը դուրս հանելով ըսաւ, «Տունդնա, և մէյմ'ալ չտեսնեմ երեսդ: Տունդնա, խմէ գարեջուրդ և մեռիլ»: — 333 —

ՇՈՒՆԸ ԵՒ ՍԻՐԱՄԱՐԴԸ

Տեսէք սա բարեսէր, աղնիւ և հիւրասէր շունը: Միւսմարդը քաղաքափառութեամբ իր խշտեակը ընդունելէ, կ'երևի թէ հիւրն ալ պղտիկ տանը մէջ տանուտիրջմէն աւելի տեղ

բուններ է: Նոյն ատենը թռչունին մեծ և չքեղ պոչը դուրսը կը մնայ: Այնպէս կ'երևի թէ շունն աղղղալով է իր ըրած վեհանձն հիւրասիրութեանը համար:

— 333 —

ԾՈՒՆԸՆԵՐԻՐ ՊԱՏԱՀԱԾ ԴԵՊՐ ՄԸ

«Ինձի նայեցէք, այս առաւօտ կ'եմ նացս բոլոր տարիներէն աւելի եր-

կար ապրած եղայ», ըսաւ երիտասարդ գեղացի մը Անդղիոյ ծովեզերքը պղտիկ գեղի մը մարդոցը: Գեղացիին այս ցնծութեան պատճառը սա էր. այդ առաւօտ Ուիլեմ ֆէն ճըլի անունով երկրաբան մը առաջնորդեր էր ծովեզերքը և հոն անկէ նոր բաներ սորվեր էր: Այս երիտասարդը, որ ճոն կը կոչուէր և գեղին պանդակապետին եղբայրն էր, հետաքրքիր ըլլալով գիտնալով թէ այդ օտարականը ինչո՞ւ ծովին քովի ապառաժները երթալ կ'ուզէր, հարցուց թէ արդեօք տեսարանը դիտելու կ'երթար: «Ոչ, ժայռերը նայելու կ'երթամ», պատասխանեց ֆէն ճըլի, տեսնելու հանածոյ

կրնամ գտնել անոնց մէջ: «Ո՛հ», ըսաւ ճոն շուարած դէմքով որ կը ցուցնէր թէ հանածոյ ի՞նչ ըսել է չէր գիտեր: Ապառաժի մը ստորոտը կապոյտ մոխրագոյն հերձաքարին մէջ սև կտոր մը տեսնելով երկրաբանը ծունկ չորեցաւ և մուրճով ու գրոցով (գալէմ) սկսաւ հանել զայն: «Ի՛նչ կ'ընէք», հարցուց զինք հոն առաջնորդողը զարմացած: «Այս սև կտորը կը տեսնէք:» «Այո, յստակ կը տեսնեմ»: «Եւ, այս հանածոյ մըն է և կը ջանամ դուրս հանել զայն»: «Չարմանալի՛ բան, ուրեմն այդ հանածոյ մըն է: Ի՞նչ է հանածոն»: «Նստեցէք, ճոն, և ձեզի բացատրեմ: Ի՛նչ կ'ընէք, այս ծովուն յատակը ձուկի ոսկորներ կամ մեռած խեցի կ'այ», ըսաւ ֆէն ճըլի որ միշտ ուրիշներուն ծանօթութիւն հաղորդելու պատրաստ էր:

«Մնչու լայ», պատասխանեց ճոն: «Սա հովիտին մէջի գետը ի՞նչ վիճակի մէջ կ'ըլլայ յորդ անձրեւէ մը ետքը:» «Շատ ցեխոտ կ'ըլլայ»: «Երբ հովը սաստիկ կը փչէ և ապառաժին վրայ մանուշակագոյն ալիքներ կը նետէ, ապառաժը կը մաշի՞ քիչ մը:»

«Այո, ամէն ատեն քիչ քիչ կը մաշի:» «Շատ աղէկ,» շարունակեց երկրորդանը, «այդ դեպքին բերած ցեղը, նաև այն մասը զոր ալիքները ապառաժէն կ'առնեն զայն մաշեցնելով՝ ծովը կը թափուին և ետքը ծովին յատակը կ'իջնան կը մնան և հոն գտնուող մեռած կենդանիներուն մարմինները կը թաղեն: Այսպէս կը կազմուի ծովի նոր յատակ մը որուն վրայ ուրիշ խեցիներ և մեռած կենդանիներու ոսկորներ կ'իջնան և կը թաղուին: Շարունակ այսպէս կ'ըլլայ և ծովը դադար ցեղը և առաջը կը կազմեն թանձր կոյտ մը որ երթալով կը կարծրանայ և վերջապէս ժայռ կ'ըլլայ, անասուններուն ոսկորներն ալ իր մէջ պարունակելով: Եթէ կերպով մը այդ ժայռը ծովին տակէն վեր ելլէ, ալիքները կտոր կտոր կ'ընեն զայն, և եթէ մէկը զայն ուշադրութեամբ քննէ, կը գտնէ ձուկի ոսկորներ և խեցի՝ որ շատ ժամանակ առաջ ահա մէջ թաղուած էին, և հանածոյ կը կոչէ զանոնք:»

«Այդ սև բանը ալիքներով ժայռին մէջ մտաւ,» հարցուց ճոն սաստիկ հետաքրքրուած: «Այո:» «Այս ժայռը ատենօք ցեղա էր:» «Այո:» «Ի՞նչ, աչքերս բացիք: Ինձի նայեցէք, այս առաւօտ կենացս բոլոր տարիներէն աւելի երկար ապրած եղայ,» աղաղակեց երիտասարդը, բոլորովին ոգևորուած այս նոր գաղափարներուն իր տգէտ գլխին մէջ մտնելէն: «Ուրեմն այդ հանածոյ մըն է,» աւելցուց, «խեցի՞ է թէ ձուկի ոսկոր:» «Այո մասին տարբեր կարծիքներ կան: Ոմանք կ'ըսեն թէ սպունգ (սիւնիէր) է, մինչդեռ ուրիշներ կը կարծեն թէ ձուկի ոսկոր է:» «Ի՞նչ, հոգ չէ, ինչ որ է՝ հանածոյ մըն է: Անգամ մը վրան նայիմ և ջանամ ուրիշներ ալ գտնել:» Ժայռերը աչքէ անցուց և ուրիշ քանի մը լաւ օրինակներ դտաւ: Երբ պանդոկ դարձան, ճոն խոհանոց վաղեց և հոն գտնուող գեղայիններուն կրկնեց առաւօտեան սորված դասը՝ սապէս վերջացնելով, «Այս առաւօտ կենացս բոլոր տարիներէն աւելի երկար ապրած եղայ:»

նալի է որ ռեգեղիւրին զօրաւոր եղջիւրները գլխուն ոսկորներուն հետ կապակցութիւն չունին, այլ անոր կարծր մորթին մէջէն բուսած են:»

—>>>00<<<—

ԻՐԱՎԱՆ ՀՍՎԱՅ ՄԸ

Ամառուան տաք օր մըն էր: Մայրիկը կար կը կարէր սրահը և Յովհաննէս ու Աստղիկ մեծ կաղնիի (մէշէ) մը շուքին տակ կը խաղային: Տղայոց բարձրաձայն խնդալը լսելով մայրիկը անոնց քով եկաւ անոնց զուարթութեան պատճառը իմանալու: Տեսաւ որ մեծ թխագոյն բղէղ մը գտեր և կռնակին վրայ պառկեցուցեր էին, և Աստղիկ անոր ստամոքսը կը խողով տեցնէր երկայն խտտի շիւղով մը, ան ալ ոտքերով կից կը զարնէր: Ի-

րօք ծիծաղդ կը շարժէր երբ փոքրիկ անասունը ոտքերը վեր կը քաշէր արագութեամբ և իր գէր և փայլուն կողերուն կը դպցնէր: Մայրիկը բոլորէր վրան նայելէ ետքը ըսաւ, «Կը վախնամ որ խեղճ պղտիկ կենդանին, չխնդար ոչ ալ աղէկ ժամանակ կ'անցնէ: Յիշեցէք որ ձեզ կը տեսնէ և դուք իրեն համար իրական հոգանք, ճիւղներ էք ահագին կտր աչքերով և առիւծի բերնի նման մեծ բերանով: Կը զարմանա՞ք որ շատ կը վախնայ և փախչիլ կը փորձէ:» Մինչդեռ տղաքները իրենց մօրը ըսածին մօտիկ կ'ընէին, բղէղը ինք իր վրայ դարձաւ և սկսաւ արագութեամբ փախչիլ: «Ո՛հ, ետեւէն երթանք և տեսնենք թէ ո՛ւր կը բնակի,» գոչեց Աստղիկ: Ուստի ետեւէն դացին, մայրիկն ալ մէկտեղ, անցնելով փողոցէն և դրացի Պրն. Յակոբին պարտէզէն, գացին փայտանոցը ուր բղէղը մեծ փայտի կտորի մը տակ մտաւ: Երբ կամաց մը փայտը վեր առին առանց զանիկա վրդովելու, տեսան որ հայր բղէղը հոն էր, մայր բղէղը և բոլոր պղտիկ բղէղներն ալ բոլորտիքը ժողովուրդ էին: «Արդեօք,» ըսաւ մայրիկը,

«իբր ընտանեացը պատմելու վրայ է այս առտուան իրեն պատահածը — թէ ինչպէս բռնուեցաւ երկու սուկալի մեծ կենդանիներէ որ հետը շատ անգլութեամբ վարուեցան և հաղիւ կըցաւ փախչիլ և կեանքը աղատել:» «Ո՛հ,» ըսաւ Աստղիկ տրտմած, «բնաւ զայն վախցնել չէր միտքս. անշուշտ տղայ մը կամ աղջիկ մը հսկայ կ'ընէի միջատի մը աչքին: Յովհաննէս, աղէկ կ'ըլլայ եթէ մէկգի երթանք և թողունք որ հանգչի:» Մայրիկը շատ ուրախացաւ տեսնելով որ տղաքը զգուշութեամբ փայտը տեղը դրին և բղէղ ընտանիքը առանձին թողուցին: Դիտէր թէ Աստղիկ և Յովհաննէս կ'ուղէին քաղցրութեամբ և բարեւորութեամբ վարուիլ բոլոր կենդանի արարածներուն հետ, և թէ իրենց միտքը անգլութիւն ընել չէր,

բայց երբեմն կը մոռնային թէ ի՞նչ կերպով վրաս կը հասցնէին Աստուծոյ պղտիկ արարածներուն :

Ուրիշ օր մը Յովհաննէսին մայրը սոսկալով տեսաւ որ տղան արայրէ երկար ձող մը մըջիւնի ծակէ մը վար կը մղէր : Խորհեցէք թէ այս բանը սիրուն, պղտիկ, անօգնական մըջիւններուն ո՞րչափ սոսկում տուած ըլլալու էր : Ծուտով զանի քովը կանչելով հարցուց թէ կ'ուզէ՞ր լսել պատմութիւն մը — հսկաներու վրայով պատմութիւն մը : Տղաքները ոչ մէկ բան ասկէ աւելի կը սիրէին : Ուստի Յովհաննէս Աստղիկը կանչեց և մէկ տեղ սրահ վաղելով նստեցան մայրիկին թիկնաթուղին մեծ բազուկներուն վրայ, իրենց մէջմէկ բազուկները անոր վիզը անցուցած և իրենց թուրքի նման թուշերը անոր երեսին դրած, ցուցնելու համար թէ ո՞րչափ կը սիրէին զանիկա և ո՞րչափ բարի կը համարէին : Մայրիկը ասոր վրայ շատ հանգիստ և երջանիկ դգաց, և հետեւեալը պատմեց. Ժամանակաւ պղտիկ գեղեցիկ տուն մը կար. ճերմակ ներկուած : Այս տան առջևի կողմը ծածկուած էր մագլցող վարդի տուն. կով մը, որ անթիւ, քաղցր, հոտաւետ վարդեր բացած էր : Բայց այս վարդերէն աւելի քաղցր էին պղտիկ տղաքները որ տանը բոլորակը կը խաղային շատ երջանիկ : Օր մը կէսօրէն ետքը մայրը իր զաւկներուն հետ վառարանին քով նստած եղիպտացորեն կը պայթեցնէր և երկար թելերով կրակին վրայ խնձոր կախելով կը խորովէր : Յանկարծ անտառի ծառի մեծութեամբ խոշոր դերան մը ձեղունին մէջտեղէն վար մխուցաւ : Իրենց այնպէս երեցաւ թէ տանը վերէ մասը իրենց վրայ պիտի վիչէր : Գերանը ամէն բան կոտորեց, վիշեց և ընտանիքը որ վայրկեան մը առաջ այնչափ երջանիկ էին, վերադարձաւ և ճգնուած տախտակամանին վրայ ինկան և գեղեցիկ տունը զոր այնչափ կը սիրէին, կործանեցաւ : Մեծ հսկայ մը ըրեր էր այս բանը այն կողմերը պտըտած Ժամանակ : «Ո՛հ, այդ ճըշմարիտ պատմութիւն մը չէ, այնպէս չէ, մայրիկ,» հարցուց Աստղիկ տըրտմած : «Ճշմարիտ չկրնար ըլլալ,» ըսաւ Յովհաննէս, «հիմա հսկայ չկայ :» «Իրաւ է որ այդ տեսակ հսկաներ չկան, և զաւկներս պէտք չէ վախնան,» պատասխանեց մայրը լըծօրէն, «բայց այսօր պղտիկ տղաս անգութ հսկայ մը եղաւ : Արայրէ մեծ ձող մը

մխեց մըջիւններու երջանիկ տան մը ձեղունէն վար, — տան մը զոր չինելու համար անոնք շաբաթներով աշխատեցին, — և սպաննեց մայր մը և մանկիկներ, ոմանք վերադարձան, ուրիշներ ճգնուեցան և իրենց տունը աւերակ եղաւ :» «Ո՛հ, Յովհաննէս,» ըսաւ Աստղիկ, «խեղճ պղտիկ մըջիւնները :» Ետքը երկուքն ալ հանդարտ և լուրջ նստան, մայրիկին պատմութեանը վրայ խորհելով : Վերջապէս Յովհաննէս գլուխը մօրը ուսին վրայ դնելով վախաւոր, «Այս անգամ մոռցայ, շատ կը ցաւիմ, բայց ասկէ ետքը պիտի ջանամ միտքս պահել, և եթէ հսկայ մըն եմ, կրնամ բարի հսկայ մ'ըլլալ, այնպէս չէ, մայր :» Այնուհետեւ տղաքները շատ քիչ անգամ կը մոռնային այս դատը : Միշտ իրենց մտքին առջևն էր թէ իրենք հսկաներ էին, և կը ջանային բարի հսկաներ ըլլալ : Փոխանակ վնասելու և չարչարելու այս պղտիկ կենդանիները, սորվեցան զանոնք սիրել և դիտել : Հիմա Յովհաննէս ու Աստղիկ այս միջատներուն և իրենց սովորութեանց վրայ շատ հետաքրքրաւոր կան բաներ գիտեն :

ՃԵՄԱՐԻՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հնդկաստանի մէջ կին մը կար, որ երբեմն կ'երթար լսել միսիոնարներուն քարոզները : Այս կինը կռապաշտ էր և ճշմարիտ Աստուծոյ վրայ լսելով կը սկսէր խորհիլ թէ թերեւս սուտ աստուծոյ մը կ'երկրպագէր : Բայց քիչ մը կը վախնար որ եթէ իր աստուածը թողուր, իրեն պիտի բարկանար : Եւ ասոր համար կը սպասէր : Այդ օրերը պէտք եղաւ որ այս կինը իր տունը երեք ամիսի չափ թողուր իր դործին համար և ուրիշ տեղ մը երթայ : Երթալէն առաջ իր սուտ աստուծոյն սապէս կը խօսէր. «Ես երեք ամիսի չափ տունը պիտի չգըտնուիմ : Այս սենեակին մէջ պիտի թողում քեզ և դուռը պիտի կղպեմ : Դառնալու Ժամանակս եթէ քեզ առողջ գտնեմ, դարձեալ քեզի երկրորդ պագութիւն պիտի ընեմ, և քու ծառադ պիտի ըլլամ : Բայց երբ բացակայ ըլլամ և մուկերը ուտեն քեզ, դուրս պիտի ձգեմ քեզ և բնու երկրպագութիւն պիտի չընեմ քեզի : Ես անկէ ետեւ միսիոնարներուն Աստուծոյն ծառայ պիտի ըլլամ :» Այս պէս ըսելով դնաց կինը : Երեք ամիս յետոյ տուն դարձաւ : Ներս մտնել

ով, իր տղաքները տեսնելէն առաջ, չիտակ իր սենեակը գնաց՝ իր աստուածը տեսնելու : Եւ ահա մուկերը զայն կերեր էին : Այն ատեն կինը իր կուռքը դուրս նետեց և ըսաւ անոր. «Եթէ ինքզինքդ չես կրնար պաշտպանել, զիս ի՞նչպէս պիտի կրնաս պաշտպանել :» Եւ այդ օրէն կինը ճշմարիտ Աստուծոյ ծառայ եղաւ, և միայն անոր երկրպագութիւն կ'ընէր : Այս կինը հասկցաւ թէ իր կուռքը երբեք զօրութիւն մը չունէր :

Կ. պոլիս

Թարգմ. Անգլ. Ա. Բ. Գ.

ԱՂԵԿ ԿՈՂՄԸ ՏԵՍՆԵԼ

Անգամ մը տիկին մը և պարոն մը աղտեղի, հոտած գետի մը մօտը առաջադարձին մը մէջ էին : «Մայրի (չամ աղաճը) տախտակները ի՞նչ անուշ կը հոտին,» ըսաւ տիկինը : «Մայրի տախտակներ,» գոչեց պարոնը, «սա աղտոտ գետին հոտը չէ՞ք առնել :» «Ո՛չ, չնորհակալ եմ,» պատասխանեց տիկինը, «աւելի կ'ընտրեմ մայրի տախտակները հոտուտալ :» Իրաւունք ալ ունէր : Եթէ այդ տիկինը կամ մենք այս սկզբունքին կրնանք հետեւիլ բոլոր մեր կենացը մէջ, զուարթ սիրտ, զուարթ դէմք և զուարթ ձայն պիտի ունենանք : Անգամ մը ճամբուս վրայ հանդիպեցայ պղտիկ տղի մը որ ձեռքը զամբիւղ մը լեցուն մորենի ունէր : «Մամուէլ,» ըսի, «ո՞ւրկէ գտար այս մորենիները :» «Այն կողմէն, տէր իմ, փշուտ թուրքերուն մէջէն :» «Մայրդ ո՞րչափ ուրախ պիտի ըլլայ, երբ տուն տանիս այս ընտիր, հասուն պտուղները :» «Այո, տէր իմ,» ըսաւ Մամուէլ, «մայրս միշտ կ'ուրախանայ ժողոված հատապտուղներս տեսնելով, և ես ալ ոտքս մտած փուշերուն վրայով բան մը չեմ ըսեր :» Ճամբաս շարունակեցի, բայց Մամուէլին խօսքերը ինծի դաս մը եղան : Միտքս դրի որ այնուհետեւ ամէն օր ջանամ մորենիներուն վրայ խորհիլ և փուշերուն խօսքը չեմ ընել : Յիշատի բախտաւոր են այն տղաքները որ իրենց մանկութեան մէջ կը սորվին իրենք զիրենք զուարթ պահել : Որչափ կանոնաւոր սորվին այս դասը այնչափ աղէկ է :

Տարեկան բաժնետիրացին Գ. զահ. արծաթ, կանխիկ, ամէն տեղը համար :

Ամերիկայի Միսիոնարաց Ընկերութեան կողմէն

Արտօնատէր Զ. Բ. ՎԻՆ

Տնօրէն—Միսիոնար Զ. Գ. ՀԵՐԻԲ

Ֆինանսներու Եղբայր, Ամերիկայի Խան

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏԳՈՒՆԻ Ա. ՅԱՌԱ ՊՅՈՒՆԵՆ